

Problema săptămânii 15.

2^n pietricele sunt grupate în câteva grămezi. Putem efectua următoarea operație: alegem două grămezi, una cu a pietricele și una cu b pietricele, apoi, dacă $a \geq b$, mutăm b pietricele din prima grămadă în cea de-a doua. Arătați că, repetând operația de un număr convenabil de ori, putem aduna toate pietricelele într-o singură grămadă.

Soluția 1:

Vom demonstra afirmația prin inducție după n .

Cazurile $n = 0$ și $n = 1$ sunt triviale.

Presupunem afirmația adevărată pentru 2^n pietricele și o demonstrăm pentru 2^{n+1} pietricele.

Să observăm mai întâi că există un număr par de grămezi (posibil 0) care conțin un număr impar de pietricele. Putem grupa aceste grămezi în perechi. În cadrul fiecărei perechi efectuăm operația. După efectuarea câte unei operații în fiecare pereche de asemenea grămezi, vom ajunge la situația în care fiecare grămadă va conține un număr par de pietricele. Astfel, în fiecare grămadă, putem grupa pietricelele în perechi. Lipim pietricelele care fac parte din aceeași pereche. Vom obține astfel 2^n pietricele (mai mari), împărțite în grămezi. Din ipoteza de inducție știm că putem regrupa pietricelele acestea într-o singură grămadă, ceea ce înseamnă că putem regrupa pietricelele inițiale într-o singură grămadă (o operație la nivelul pietricelelor mai mari este de fapt o operație la nivelul pietricelelor mici).

Soluția 2: (Radu Popescu)

Considerăm m grămezi și notăm cu a_1, a_2, \dots, a_m numărul de pietricele din fiecare grămadă.

Reordonând eventual grămezile, putem presupune $a_1 \leq a_2 \leq \dots \leq a_m$. În plus, avem $a_1 + a_2 + \dots + a_m = 2^n$.

Procedeul propus pentru reducerea la o singură grămadă este următorul:

O „etapă” constă din următorii $m - 1$ pași:

- Aplicăm operația grămezilor cu a_1 și a_2 pietricele care astfel vor avea $2a_1$, respectiv $a_2 - a_1$ pietricele.

- Deoarece $a_1 \leq a_2 \leq a_3 \Rightarrow 0 \leq a_2 - a_1 \leq a_3 - a_1 \leq a_3$, putem aplica operația pentru grămada cu $a_2 - a_1$ pietricele obținută la pasul anterior și cea cu a_3 pietricele. După efectuarea operației obținem $2(a_2 - a_1)$ pietricele în prima grămadă și $a_3 - a_2 + a_1$ în cea de-a doua (lucru valabil și dacă $a_2 - a_1 = 0$, caz în care, de fapt, la acest pas nu facem nicio operație).

- La pasul k ($2 \leq k \leq m$) aplicăm operația grămezii cu $a_k - a_{k-1} + a_{k-2} + \dots + (-1)^{k-1}a_1$ obținute în urma pasului anterior și grămezii cu a_{k+1} pietricele.

După efectuarea fiecărei etape, reordonăm grămezile în ordinea crescătoare a numărului de pietricele, renunțând la eventualele grămezi cu 0 pietricele. Vom avea, iarăși, $a_1 \leq a_2 \leq \dots \leq a_p$, cu $p \leq m$, și $a_1 + a_2 + \dots + a_p = 2^n$. Repetăm „etapa”

(cei $p - 1$ pași).

Să demonstrăm că acest procedeu asigură strângerea tuturor pietricelilor într-o singură grămadă.

Fie k_{min} cea mai mică valoare pentru care 2^k divide toate numerele a_1, a_2, \dots, a_p ($p > 1$) înainte de aplicarea unei etape. Atunci primele $p - 1$ numere obținute prin aplicarea etapei sunt de forma $2x$, unde x sunt numere divizibile cu $2^{k_{min}}$, deci numerele obținute vor fi numere divizibile cu $2^{k_{min}+1}$. Deoarece și numărul total de pietricele, 2^n , este divizibil cu $2^{k_{min}+1}$, rezultă că și numărul de pietricele din ultima grămadă este divizibil cu $2^{k_{min}+1}$. Așadar, după fiecare etapă k_{min} crește cu cel puțin 1, deci după cel mult n etape procedeu se sfârșește. Pe de altă parte, procedeu descris mai sus continuă atâta timp cât mai sunt cel puțin două grămezi, deci el se sfârșește atunci când toate pietricelele ajung într-o singură grămadă.